OPINIE

Roy Bostock,
Topman van Yahoo! over overnamebod Microsoft

'We laten ons niet meesleuren in een transactie die helemaal niet in het belang van onze aandeelhouders is.'

Financial Times

Rob Carnell,
econoom bij ING, over de inflatie

'Bij een olieprijs van 200 dollar of meer zetten de huidige macro-economische ontwikkelingen zich versterkt door. Dat houdt in dat de inflatie in de VS oploopt tot ruim 7 procent en in de eurozone tot 4,5 procent.'

Het Financieele Dagblad

Jacques Sijben,
Emeritus hoogleraar monetaire economie van de universiteit van Tilburg, over China

'Als China de inflatie wil bestrijden via een eigen monetaire politiek, dan moet de koers van de yuan flink omhoog. Dat kost economische groei en creëert sociale onrust. Dat kan China zich nu niet veroorloven.'

NRC Handelsblad

ECONOMIE Nieuw financieringssysteem kan als sleutel dienen voor win-winstaatshervorming

LEUVENS MODEL VOOR FINANCIERING BELGIË

Economisch federalisme, oorspronkelijk een Waalse eis, heeft niet de verwachte economische verandering in het Zuiden van het land teweeggebracht. Andere economische omschakelingsgebieden in het buitenland, en ook Limburg in eigen land, zijn daarin wel geslaagd. De arbeidsmarkt in Wallonië en Brussel presteert erg slecht. Een nieuw Leuvens model voor de financiering van België zou daar verandering in kunnen brengen.

Koen Algoed
Dirk Heremans
Theo Peeters

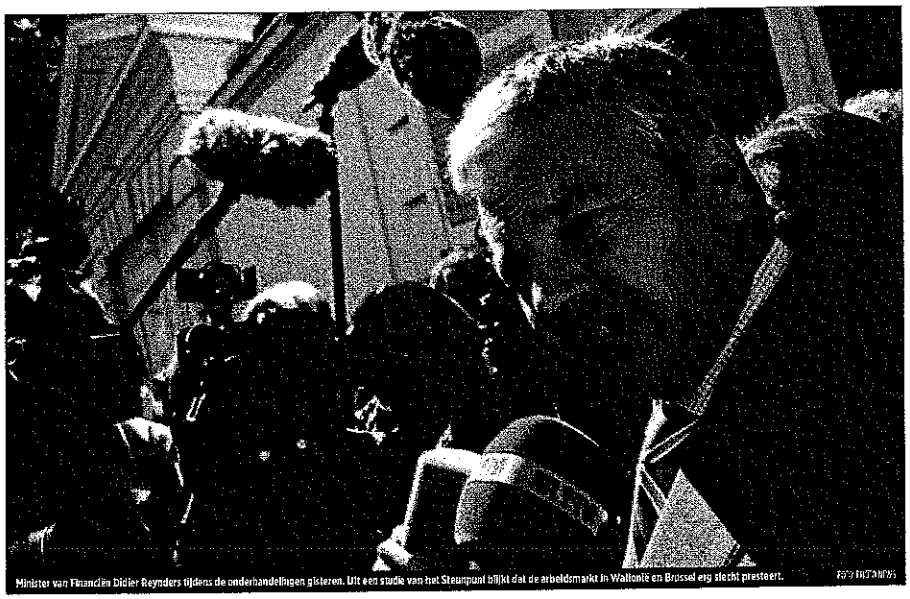

Minister van Financiën Didier Reynders tijdens de onderhandelingen gisteren. Uit een studie van het Steunpunt blijkt dat de arbeidsmarkt in Wallonië en Brussel erg slecht presteert. BELGA/AFP

Uit een recente publicatie van het Steunpunt 'Werk en Sociale Economie' blijkt dat Wallonië en Brussel tot de 12 slechtst presterende regio's in arbeidsmarktprestaties behoren in 93 regio's van de Europese Unie. Andere regio's uit het voormalige Oostblok scoren beter dan Wallonië en Brussel.

Daar zijn veel verklaringen voor. Een belangrijke factor is het financieringssysteem van de gewesten en gemeenschappen dat niet motiverend of activerend werkt. Het steunt in overdreven mate op het principe van de derde betaler. De gewesten en gemeenschappen worden in ons land zelfs in sterkere mate dan de lokale overheden door dotaties gefinancierd. Uitgavenbevoegdheid en middelenverantwoordelijkheid liggen dus te ver uit elkaar. Dat beloont goed bestuur onvoldoende en vergroot de risico's op ontsporing van de overheidsfinanciën. Bij gebrek aan voldoende eigen belastingbevoegdheden kunnen de overheden van de deelgebieden de federale overheid ook altijd onder druk zetten om met bijkomende middelen over de brug te komen. De opeenvolgende herzieningen van de financiering van de gewesten en gemeenschappen zijn hier een mooie illustratie van. Net zoals sommige (Franstalige) voorstellen die nu weer op tafel liggen.

VERGRIJZING

Ook in het licht van de vergrijzing is een overmatige dotatiefinanciering niet langer houdbaar. Nu we nagelaten hebben de overheidsschuld versneld af te bouwen, is de schuld blijven stijgen in dit decennium en zijn hogere werkgelegenheidsgraden cruciaal om de budgettaire meerkosten van de vergrijzing te kunnen betalen. Die meerkosten zijn bijna uitsluitend ten laste van Entiteit I (federale overheid en sociale zekerheid) en worden nu al geraamd op 4,3 procent (6,3%) van het bruto binnenlands product (bbp) in 2030 (2050).

Meer fiscale verantwoordelijkheid voor de deelgebieden verhoogt de kans dat ze effectief hogere werkgelegenheidsgraden bereiken. De beleidsverantwoordelijken krijgen meer prikkels om in de belastbare basissen te investeren omdat ze mee de vruchten van hun beleid (moeten) plukken. Nu zijn de begrotingsmiddelen van de gemeenschappen en gewesten veel te weinig of soms zelfs negatief gecorreleerd met de economische activiteit en belastingcapaciteit van de eigen regio.

Meer fiscale autonomie voor de deelgebieden moet de reddingsboei aanreiken voor de financiële uitdaging van Entiteit I (en de interpersoonlijke solidariteit) in een vergrijzende samenleving. Zonder een ingrijpende hervorming van de Bijzondere Financieringswet en/of een substantiële verhoging van de fiscale en parafiscale druk kunnen die financiële verplichtingen niet worden gehonoreerd. Dat laatste is geen optie als we onze concurrentiepositie en hogere werkzaamheidsgraden niet in het gedrang willen brengen.

> Meer fiscale responsabilisering van gewesten en gemeenschappen kan als reddingsboei van het land dienen.

7 VOORSTELLEN

Om meer fiscale responsabilisering te creëren, stellen wij voor de financiering van de gewesten en gemeenschappen als volgt te veranderen:

- De federale dotaties aan de gewesten worden omgezet in eigen personenbelasting van de gewesten. De gewestelijke personenbelasting kan liefst de vorm aannemen van een tarief (%) toe te passen op de federaal bepaalde belastingbasis.
- De federale btw-dotatie blijft de voornaamste financieringsbron van de gemeenschappen. Maar ze wordt als een vast percentage van de federale btw-opbrengsten vastgelegd als een gedeelde belasting. De horizontale verdeling tussen de gemeenschappen geschiedt zoals vandaag op basis van de leerplichtige leerlingenaantallen. Op die manier wordt een eerste belangrijke vorm van solidariteit ingebouwd.
- De overige federale dotaties aan de gemeenschappen worden omgezet in eigen personenbelasting geheven door de gewesten, die ze vervolgens ter beschikking stellen van de respectieve gemeenschappen.
- Er komt een nieuw omkeerbaar en transparant horizontaal vereveningssysteem naar voorbeeld van het Duitse 'Finanzausgleich'. Elk gewest ontvangt per capita ten minste 95 procent van de gemiddelde opbrengst per capita van de gewestelijke personenbelasting in België. Het gevolg van dat horizontale vereveningssysteem is dat rijkere gewesten middelen afstaan aan de 'armere' gewesten. In tegenstelling tot de huidige BFW wordt in de verrekening van de solidariteit tussen de gewesten ook rekening gehouden met de middelen uit de personenbelasting die de gewesten aan de gemeenschappen storten. De solidariteit wordt dus uitgebreid.
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan tevens aanspraak maken op een bijzondere tegemoetkoming voor de lasten van de hoofdstedelijke functie.
- De bestaande eigen gewestelijke belastingen blijven uiteraard behouden.
- Bij de opstart van het systeem garandeert men elk gewest minstens het bedrag aan middelen waarop dat gewest recht heeft onder de huidige Bijzondere Financieringswet.

MEEROPBRENGSTEN

In ons voorstel worden gewesten en federale overheid in ongeveer gelijke mate aandeelhouders van de inkomsten uit de personenbelasting. Gelet op de te realiseren werkzaamheidsgraden is dat ook voor de federale overheid een goede zaak. Zo zal de federale overheid niet alleen via de sociale zekerheidsbijdragen maar ook via de meeropbrengsten in de personenbelasting een budgettaire return halen van de activering op onze arbeidsmarkten.

De fiscale responsabilisering verhoogt het aandeel van de eigen financiële middelenvoorziening in de budgettaire middelen van de gewesten en gemeenschappen van de huidige 30 procent tot bijna 70 procent.

ORTHODOX

Essentieel is dat het nieuwe orthodoxe financieringssysteem in belangrijke mate kan bijdragen tot een echt heractiveringsbeleid vande gewesten. Want de veel geclaimde solidariteit tussen het rijke gewest enerzijds en de arme gewesten anderzijds is in hoofdzaak het gevolg van regionale verschillen in werkzaamheidsgraad. Op termijn ontstaat er een win-winsituatie voor alle betrokken overheden. Nu beloont de huidige Bijzondere Financieringswet Wallonië en Brussel niet voor een activiteitsbevorderend beleid. Ze worden zelfs gesanctioneerd in de vorm van een teruglopende verticale solidariteit.

Natuurlijk wordt een win-winscenario niet van vandaag op morgen bereikt, dat is pas het geval als dat systeem op kruissnelheid zit. Op korte termijn zou Wallonië onder het nieuwe systeem inleveren. Naar het voorbeeld van de periode 1988-1999 moet daarom een geleidelijk overgangsscenario worden uitgetekend. Tijdelijk extra solidariteit vanuit Vlaanderen moet voor Wallonië de status-quo bewerkstelligen.

Goed bestuur op alle niveaus en de financiën van de federale overheid hebben in een vergrijzende samenleving nood aan een structurele reddingsboei. Wat als boei kan dienen voor die interpersoonlijke solidariteit en de cohesie van het land is meer fiscale responsabilisering van de gemeenschappen en de gewesten.

Koen ALGOED (KULeuven - HUBrussel)
Dirk HEREMANS (KULeuven)
Theo PEETERS (KULeuven)

Reageren?
opinie@tijd.be

ECONOMIE Overheid moet beter dienst verlenen voor lagere kostprijs

De slanke staatshervorming

Een productieve staatshervorming is een noodzaak geworden, weg van de symbolenstrijd of het louter naar zich toetrekken van bevoegdheden. Dat is een kans om een overheid te krijgen die een betere dienstverlening aflevert voor een lagere kostprijs.

De staatshervorming is noodzakelijk om onze overheid efficiënter te maken. De verschillende staatshervormingen in ons land hebben niet tot grotere efficiëntie geleid. Integendeel, nog nooit waren de kosten van de overheid zo groot.

Het aantal mensen dat voor de overheid werkt, is in 50 jaar verdubbeld. Opmerkelijk, omdat sinds 1950 ook de overheidsdiensten konden profiteren van de technologische revolutie gebracht door computers, faxen, gsm's en internet. Er werken nu meer mensen voor de overheid dan in onze fabrieken.

Nu is er ook weinig ruimte voor loonsverhogingen die stakende ambtenaren eisen, tenzij daar een gelijkwaardige productiviteitsstijging tegenover staat. Een loonsverhoging van 3 procent wordt wel mogelijk als de overheid ook 3 procent slanker wordt. Zo niet, dan moeten de belastingen verhoogd worden waardoor de koopkracht van de burgers vermindert, wat toch niet de bedoeling kan zijn.

CHINA

In de privésector werden de voorbije 50 jaar wel enorme productiviteitsstijgingen gerealiseerd. Die verhogingen leidden tot lagere prijzen, wat onze koopkracht ten goede kwam. Bovendien vergrootten de voorbije 15 jaar nog twee uitzonderlijke factoren onze koopkracht. China deed zijn intrede op de wereldmarkt en zorgde voor een stroom aan uiterst goedkope producten, gaande van speelgoed, kleding, werkmateriaal tot gsm's en pc's. Bovendien werden die goederen verkocht in dollar, terwijl die munt de laatste acht jaar alsmaar goedkoper werd voor ons. Die positieve factoren samen, verminderd met de steeds duurder wordende overheid, resulteerden in een nettotoename van onze koopkracht en onze welvaart.

Het sprookje dat de Chinezen ongeveer gratis voor ons werken is voorbij. Intussen is ook de olieprijs fel gestegen. De koopkracht van de gezinnen staat onder druk. Belastingen zijn vandaag dé factor die de koopkracht bepalen, véél meer dan eender welk ander element. Met de belastingafdrachten worden flink wat diensten betaald die de overheid aan de burgers levert, zoals onderwijs, politie, rechtspraak, openbaar vervoer en infrastructuur.

OVERGEREGLEMENTEERD

Als we de koopkracht willen verhogen, dan moet de kostprijs van de overheid dalen. De kwaliteit van die diensten in België is redelijk goed maar duurder dan in andere landen. De overheden in ons land zijn vaak log en overgereglementeerd.

Het is tijd om grondig na te denken over welke diensten de overheid moet leveren, welke taken de overheid best organiseert en subsidieert maar laat uitvoeren door private organisaties, zoals het vrije onderwijs, en welke activiteiten niet bij de overheid thuishoren en beter helemaal aan de private sector worden overgelaten.

GOEDKOPER

De overheid moet goedkoper worden. Als dat niet gebeurt, zullen veel burgers elders gaan om die diensten te kopen. Vandaag is het immers héél gemakkelijk voor de vitale krachten in onze maatschappij om een nieuw gastland te vinden. De staten die de meeste kansen en de beste levenskwaliteit bieden, zullen bewoners aantrekken die veel bijdragen aan de maatschappij. Dat is niet nieuw, migraties zijn van alle tijden, maar in de 21ste eeuw zal dat fenomeen de concurrentie tussen staten en deelstaten veel scherper stellen dan ooit.

Roland Duchâtelet is voorzitter van de halfgeleiderproducent Melexis en senator (Open VLD).

All rights reserved. Gebruik en reproductie enkel mits toelating van de uitgever via Mediargus NV, F. Vallelaan